

NET ZWANGER?
MIJD STRALING

**Een stralende
baby houdt
daarom niet
van straling**

FANC

federaal agentschap voor nucleaire controle

Bij sommige medische onderzoeken wordt ioniserende straling gebruikt, bijvoorbeeld bij radiografieën, CT-scans en isotopenscans. Dit is ook het geval bij bepaalde medische behandelingen, bijvoorbeeld radiotherapie. De voordelen van deze onderzoeken of behandelingen dienen steeds te worden afgewogen tegenover de mogelijke gevolgen van het gebruik van straling. Dit is nog meer van belang bij baby's en kinderen, die, omdat ze nog in de groei zijn, gevoeliger zijn voor de gevolgen van straling dan volwassenen. Hoe zit het dan met de gevolgen van blootstelling aan ioniserende straling van de ongeboren baby wanneer een zwangere vrouw een radiologisch onderzoek of een behandeling met ioniserende straling ondergaat?

1.

Is ioniserende straling tijdens de zwangerschap schadelijk voor het ongeboren kind?

Het ongeboren kind is zeer gevoelig voor de gevolgen van ioniserende straling. De grootste risico's zijn aangeboren afwijkingen, miskramen, aantasting van de hersenfuncties en inductie van kanker op latere leeftijd.

De blootstelling van een ongeboren baby aan ioniserende straling leidt niet noodzakelijk en automatisch tot schadelijke gevolgen. Het risico hangt af van de stralingsdosis, de fase van de zwangerschap, en het type onderzoek.

Zo zijn er bepaalde radiologische onderzoeken waarbij uw ongeboren kind meer aan ioniserende straling wordt blootgesteld dan andere. Dit is het geval bij onderzoeken waarbij de baarmoeder en dus uw ongeboren kind rechtstreeks kan worden blootgesteld (onderzoek van de buikstreek, het bekken, het onderste deel van de wervelkolom, de heup,...), waarbij meer straling nodig is (CT-scanners), of waarbij een langdurige blootstelling vereist is (radioscopie). Bij bepaalde isotopenonderzoeken kan het ongeboren kind eveneens aan relatief hoge doses worden blootgesteld.

Om het risico van een blootstelling voor de geboorte te kunnen evalueren, is gespecialiseerd advies nodig. Praat erover met uw arts.

Ik ben (mogelijk) zwanger en ik moet een medisch onderzoek met ioniserende straling ondergaan: wat moet ik doen?

Breng uw (mogelijke) zwangerschap eerst en vooral zelf spontaan ter sprake, zelfs indien u helemaal niet zeker bent, of tijdens de eerste dagen na de mogelijke bevruchting.

Praat hierover met de arts die u het onderzoek voorstelt, de arts die het onderzoek uitvoert (radioloog, nucleair geneeskundige, ...), of met het personeel

(onthaalpersoneel, verpleger/verpleegster, persoon die de foto's neemt, ...).

Als het onderzoek niet dringend is, kan het uitgesteld worden tot er zekerheid is over de zwangerschap, of eventueel zelfs tot na de zwangerschap. Wanneer het onderzoek niet kan wachten en niet vervangen kan worden door een onderzoek zonder ioniserende straling, is het vaak nog mogelijk om de techniek zodanig aan te passen dat de door de baby ontvangen dosis aanzienlijk wordt beperkt.

3.

Ik ben (mogelijk) zwanger en ik heb een medisch onderzoek met ioniserende straling ondergaan: wat moet ik doen?

Wanneer u denkt zwanger te zijn en u net een radiologisch onderzoek hebt ondergaan, praat er dan over met uw behandelend arts of gynaecoloog.

Indien de zwangerschap wordt bevestigd, zal de door de baby opgelopen dosis geschat worden en kan men u informeren over het risico voor uw kind.

In de meeste gevallen is het risico zeer klein vergeleken met de risico's die men in het dagelijkse leven loopt.

In zeldzame gevallen is dit risico voor uw unborn kind niet te verwaarlozen.

Wanneer het risico onaanvaardbaar hoog is, kan in overleg met uw arts een onderbreking van de zwangerschap overwogen worden. Hierbij wordt rekening gehouden met het feit dat de beoordeling van de risico's voor uw kind en de kans op latere problemen steeds uitgaat van een schatting en niet van een zekerheid. Bedenk dat door onaangepast gedrag tijdens de zwangerschap (overmatig alcoholgebruik, roken, slechte voedingsgewoontes), uw kind vaak aan grotere risico's op complicaties wordt blootgesteld dan door de meeste radiologische procedures die u tijdens uw zwangerschap zou kunnen ondergaan.

Zijn radiotherapiebehandelingen tijdens de zwangerschap gevaarlijk voor mijn ongeboren kind?

Ja. In de radiotherapie zijn de doses steeds hoog, hoewel ze snel afnemen op plaatsen verder verwijderd van de te behandelen plaats.

Wanneer voor uw gezondheid een zware behandeling tijdens uw zwangerschap vereist is, moeten de mogelijke opties worden overwogen en de desbetreffende beslissingen samen met de betrokken artsen worden getroffen.

5. Zijn de gevolgen van een radiologisch onderzoek voor het ongeboren kind dezelfde in het begin en op het einde van de zwangerschap?

De risico's veroorzaakt door ioniserende straling verschillen afhankelijk van de fase van de zwangerschap.

Bij een beginnende zwangerschap (eerste dagen) bestaat het risico op een miskraam wanneer de dosis een bepaalde waarde overschrijdt. Sommige wetenschappelijke studies doen vermoeden dat ook misvormingen reeds mogelijk zijn bij een bestraling op dat ogenblik van de zwangerschap. Elke onnodige bestraling van een embryo dient dus te worden vermeden tijdens de eerste dagen na de bevruchting (en dus zelfs vóór het uitblijven van de maandstonden vermits de bevruchting plaatsvindt rond het midden van de menstruatiecyclus van de vrouw). Na de eerste dagen en gedurende de eerste 8 weken van de zwangerschap, bestaat het grootste risico voor de ongeboren baby in misvormingen. Deze misvormingen kunnen zich bij de geboorte manifesteren, of kunnen tot een miskraam leiden. Vanaf de derde maand van de zwangerschap bestaat het grootste risico in een aantasting van de zich ontwikkelende

hersenfuncties; deze kunnen o.a. aan de basis liggen van een mentale achterstand. Tenslotte kan een blootstelling van het ongeboren kind aan ioniserende straling tot een verhoogd risico op kanker leiden en dit zowel tijdens de kindertijd als tijdens het volwassen leven. Dit risico neemt toe met de toename van de dosis. In tegenstelling tot eerder vermelde gevolgen, is dit een gevolg dat zich kan voordoen na een bestraling op om het even welk ogenblik van de zwangerschap.

Ik ben verplicht om een röntgenfoto te laten nemen tijdens mijn zwangerschap: kan mijn kind beschermd worden?

6. ☐ Er bestaan technieken om uw ongeboren kind te beschermen.

Dit kan gaan van het afschermen van de buikstreek met een loden schort tijdens het onderzoek tot het wijzigen van de gebruiksparementers van de toestellen. Bij bepaalde radiologische onderzoeken die op het einde van de zwangerschap worden voorgesteld (bijvoorbeeld om te bepalen of een keizersnede noodzakelijk is) kan er gebruik worden gemaakt van speciale technieken waarvoor minder straling vereist is.

federaal agentschap voor nucleaire controle

Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle

Ravensteinstraat 36

BE-1000 Brussel

Tel +32 (0) 2 289 21 11

Fax +32 (0) 2 289 21 12

E-mail: info@fanc.fgov.be

Website: www.fanc.fgov.be

www.fanc.fgov.be/netzwanger.mijdstraling

